

Nr 80.

Ankom till riksdagens kansli den 16 december 1939 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till beräkning av vissa inkomster och utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 m. m.

I en den 24 november 1939 dagtecknad proposition, nr 90, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 upptaga följande inkomstitlar sålunda:

Skatter:

3. d. Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	kronor 12,000,000
3. g. Omsättnings- och utskänknings- skatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	» 28,000,000

Fonden för statens aktier:

2. Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet	» 8,000,000;
---	--------------

dels å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under rubriken *Skatter* upptaga följande nya inkomstitlar sålunda:

1. aa. Värnskaft, <i>bevillning</i>	kronor 150,000.000
3. aa. Tilläggskafter å bensin, <i>bevillning</i>	» 10,000,000
3. ca. Industrisockerskaft, <i>bevillning</i>	» 7,000,000
3. cb. Skatt å kaffe, <i>bevillning</i>	» 15,000,000
3. ga. Omsättningskaft å vin, <i>bevillning</i>	» 6,000,000
3. i. Maltdryckskaft, <i>bevillning</i>	» 6,000,000
3. j. Skatt å läskedrycker, <i>bevillning</i>	» 3,000,000
3. k. Statlig nöjesskaft, <i>bevillning</i>	» 4,000,000;

dels å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under rubriken *Uppbörd i statens verksamhet* upptaga en ny inkomstitel sålunda:

46. Handelslicensavgifter m. m.	kronor 300,000;
--------------------------------------	-----------------

dels ock å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under rubriken *Diverse inkomster* upptaga en ny inkomstitel sålunda:

4. a. Besparingar å specialbudgetstitlar	kronor 32,000,000.
--	--------------------

Vidare har Kungl. Maj:t i samma proposition föreslagit riksdagen att *dels* besluta, att till statsverket skall under budgetåret 1939/40 inlevereras det belopp om 20,000,000 kronor, varmed folkpensioneringsfonden skulle under nämnda budgetår ökas enligt den av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda planen för fondens användning;

dels ock — under förutsättning av bifall till detta förslag — å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 upptaga följande inkomsttitel sålunda:

III. *Bidrag från folkpensioneringsfonden* kronor 20,000,000.

Ytterligare har Kungl. Maj:t i ifrågavarande proposition föreslagit riksdagen att besluta, att å automobilskattemedlens specialbudget uppkommande underskott må för budgetåret 1939/40 avföras å statens automobilskattemedelsfond.

Slutligen har Kungl. Maj:t i propositionen föreslagit riksdagen att *dels* till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i statens affärsverksfonder å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande anslag, nämligen:

Telegrafverket:

Vissa signal- och alarmanordningar kronor 700,000;

Statens järnvägar:

<i>Försvarsberedskap vid statens järnvägar, reservationsanslag</i>	»	5,550,000
<i>Reservtelefonväxlar, reservationsanslag</i>	»	200,000
<i>Anordnande av skyddsrum i statens järnvägar tillhöriga fastigheter, reservationsanslag</i>	»	1,050,000
<i>Åtgärder för fullständigande av järnvägstruppernas utrustning och materiel, reservationsanslag</i>	»	575,000
<i>Förbättringsarbeten vid f. d. Skåne—Smålands järnväg, reservationsanslag</i>	»	700,000;

dels till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i luftfartsfonden å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

<i>Belysningsanläggningar för luftfartsleder</i>	kronor	250,000
<i>Byggnad och förbättring av flygplatser</i>	»	3,000,000;

dels till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i statens allmänna fastighetsfond å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

Försvarsdepartementet:

Uppförande av nybyggnad för luftförsvarscentral m. m. kronor 275,000;

Kommunikationsdepartementet:

Anordnande av skyddsrum i statens fastigheter » 1,845,000;

dels till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i statens utlåningsfonder å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

Jordbruksdepartementet:

Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift kronor 500,000;

dels till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i fonden för låneunderstöd å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

Jordbruksdepartementet:

Lån för anskaffande av grästorkar kronor 200,000;

dels till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i fonden för förslag till statsverket å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

Finansdepartementet:

Anläggningskapital för nya sulfitspriftfabriker kronor 500,000;

Handelsdepartementet:

Sprängningsarbeten m. m. för oljelagring » 1,500,000

Cisternanläggningar för oljelagring » 650,000;

dels ock till avskrivning av nya kapitalinvesteringar under rubrik oförutsedda utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

Kommunikationsdepartementet:

Statens affärsverksfonder, statens allmänna fastighetsfond och fonden för förslag till statsverket kronor 5,000,000.

I propositionen nr 1 med förslag till tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anförde chefen för finansdepartementet att det ännu vore för tidigt att taga ställning till frågan om den slutliga utformningen av tilläggsstatens inkomstsida. Vissa betydande anslag kunde tänkas tillkomma senare under riksdagen. Vidare komme nya inkomstitlar att erfordras vid bifall till de förslag om nya skatter, som skulle komma att framläggas. En revidering av de under olika inkomst- och utgiftstitlar i riksstaten uppförda belopp kunde vidare komma att bli påkallad. Under dessa förhållanden föreslog departementschefen såsom ett provisorium, att å inkomstsidan av tilläggsstatens driftbudget under rubriken underskott att avföras å budgetutjämningsfonden skulle beräknas ett belopp motsvarande de sammanlagda anslagsäskandena å budgeten.

Departementschefen förordade vidare, att medel för avskrivningsändamål ej skulle äskas förrän vid den senare tidpunkt, då investeringsbehoven kunde fullständigare överblickas.

I nu förevarande proposition behandlas de spörsmål som sålunda vid framläggandet av tilläggsstaten skötes på framtiden.

Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

Beträffande avskrivning av nya kapitalinvesteringar har *departementschefen* anfört följande.

Statens affärsverksfonder. Ett anslag på 700,000 kronor till vissa signal- och alarmanordningar vid telegrafverket, som visat sig erforderliga ur försvarssynpunkt men äro oräntabla, bör i sin helhet avskrivas. Detsamma gäller för statens järnvägars del anslagen till reservtelefonväxlar (200,000 kronor), åtgärder för fullständigande av järnvägstruppernas utrustning och materiel (575,000 kronor) samt förbättringsarbeten vid f. d. Skane—Smålands järnväg (700,000 kronor). Ett anslag till försvarsberedskap vid statens järnvägar på 5,850,000 kronor synes få anses förräntningspliktigt till ett belopp av 300,000 kronor. Detsamma gäller 450,000 kronor av det anslag å 1,500,000 kronor som anvisats för anordnande av skyddsrum i statens järnvägar tillhöriga fastigheter.

Det sammanlagda avskrivningsbehovet under statens affärsverksfonder skulle sålunda få beräknas till 8,775,000 kronor. Med avseende å anslaget till åtgärder för fullständigande av järnvägstruppernas utrustning och materiel bör direkt avskrivning tillämpas; materielanskaffningen torde nämligen böra ske genom vederbörande militära myndigheters försorg och utrustningen m. m. framdeles underställas dessas förvaltning, varför statens järnvägars bokföring ej bör belastas med redovisningen av annat än medelsdispositionen.

Luftfartsfonden. I enlighet med för luftfartsfonden gällande regler böra vissa under denna fond anvisade medel å sammanlagt 3,250,000 kronor i sin helhet avskrivas. Medelsanvisningen fördelar sig på ett anslag till belysningsanläggningar för luftfartsleder (250,000 kronor) och ett anslag till byggande och förbättring av flygplatser (3,000,000 kronor).

Statens allmänna fastighetsfond. Enligt för fonden gällande avskrivningsregler böra medel äskas med 25 procent av det belopp på 1,100,000 kronor, som avsetts för uppförande av nybyggnad för luftförsvarscentral m. m., eller alltså med 275,000 kronor. Ett anslag å 1,845,000 kronor för anordnande av skyddsrum i statens fastigheter bör i sin helhet avskrivas. Det sammanlagda avskrivningsbehovet under fonden uppgår alltså till 2,120,000 kronor.

Statens utlåningsfonder och fonden för låneunderstöd. Med de regler för amortering och förräntning, som föreslagits för anslagen till lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift samt till lån för anskaffande av grästorkar, bör avskrivning av de anvisade medlen ske med 500,000 kronor respektive 200,000 kronor. I den mån de nya villkoren komma att tillämpas å de i nämnda utlåningsfond redan investerade medlen, torde den därigenom uppkommande kapitalmedelsförlusten få framdeles regleras.

Fonden för förslag till statsverket. Enligt planen för stödet åt vissa sulfitsprittfabriker skola ifrågakommande nyanläggningar kunna helt avskrivas på högst tio år. När anläggningarna finansierats med egna medel eller upplåning i marknaden, beredes möjlighet härtill vid prissättningen på till Spritcentralen levererad motorsprit. När staten tillskjuter anläggningskapital med anlåtande av ett för ändamålet anvisat anslag å 5,000,000 kronor, skall avbetalning av det utlånade beloppet ske genom leverans av sprit till ett pris vilket icke belastats med avskrivning. Vid återförsäljning av denna sprit till ett pris motsvarande det som gäller för övrig sprit, vilken

belastats med avskrivning, erhålles en extra inkomst, som bereder täckning för en över budgeten verkställd avskrivning av det utlånade beloppet. Nyssnämnda anslag synes under dessa förhållanden lämpligen böra föranleda anvisandet under en tioårsperiod av ett årligt avskrivningsanslag å 500,000 kronor. Anslag bör nu anvisas under utgiftshuvudtiteln för avskrivning av nya kapitalinvesteringar men framdeles upptagas under huvudtiteln för avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster.

För sprängningsarbeten m. m. för oljelagring anvisade medel — 1,500,000 kronor — böra i likhet med vad tidigare skett omedelbart i sin helhet avskrivas. Ändrade regler för hyressättningen vid upplåtelse av cisternanläggningar för oljelagring böra föranleda en avskrivning av för sådana anläggningar avsedda medel — 600,000 kronor — med 25 procent eller 150,000 kronor. Enär å riksstaten för budgetåret 1939/40 redan anvisats ett anslag å 2,000,000 kronor för ifrågakvarande ändamål, torde anslag för avskrivning i motsvarande mån, eller med 500,000 kronor, av även denna investering böra anvisas å tilläggsstaten. För avskrivning av anslag till cisternanläggningar för oljelagring torde alltså böra äskas ett anslag å 650,000 kronor.

Investeringarna under fonden för förlag till statsverket kräva sålunda en sammanlagd avskrivning med 2,650,000 kronor.

Oförutsedda utgifter. Ett förstärkningsanslag på 5,000,000 kronor, avsett att bereda täckning för den kostnadsökning som för vissa statliga anläggningars del är att motse till följd av inträffade prisstegringar, synes böra föranleda anvisandet av avskrivningsmedel till samma belopp.

För avskrivning av nya kapitalinvesteringar erfordras alltså sammanlagt 22,495,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag om anvisande av anslag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 för avskrivning av nya kapitalinvesteringar har icke föranlett erinran från utskottets sida.

Utskottet.

Inkomster å driftbudgeten till tilläggsstat I.

I anledning av förslag av Kungl. Maj:t har urtima riksdagen fattat beslut om skattehöjningar och nya skatter. Besluten avse värnskatt (skrivelse nr 95), tobaksskatt (skrivelse nr 15), omsättningsskatt å vin och spritdrycker (skrivelser nr 34 och 49), maltdrycksskatt (skrivelse nr 87), kaffeskatt (skrivelse nr 94) och läskedrycksskatt (skrivelse nr 96). Utskottet har vidare i anledning av Kungl. Maj:ts förslag avgivit utlåtanden angående tilläggsskatter å bensin (utlåtande nr 72), statlig nöjesskatt (utlåtande nr 73) och industrisockerskatt m. m. (utlåtande nr 79).

Beträffande beräkningen av inkomsterna av den nya eller skärpta beskattningen har *departementschefen* anfört följande.

I propositionen nr 78 har intäkten av värnskatten beräknats till 150 miljoner kronor. Med tillämpning av den för riksslaten grundläggande inkomstberäkningen skulle intäkten kunnat upptagas till ett något högre belopp eller 165 miljoner kronor. Avkortningen motiveras av de i värnskatteförslaget införda bestämmelserna om skattebefrielse vid ömmande omständigheter och hänsyn till en möjlig nedgång i inflytandeprocenten under trycket av likviditetssvårigheter.

Det riksdagen förelagda förslaget om tilläggsskatter å bensin skulle under i propositionen angivna förutsättningar för helt år ge en inkomst av upp till 25 miljoner kronor. Osäkerheten av denna beräkning bör här ånyo understrykas. Skatterna, som äro avsedda att träda i kraft från och med nyår, kunna i tilläggsstaten uppföras med 10 miljoner kronor. Vid denna beräkning har hänsyn tagits till å ena sidan den föreslagna efterbeskattningen, å andra sidan den försening i skatteuppbörden i förhållande till debiteringen som betingas av de för denna uppbörd gällande reglerna.

En industrisockerskatt i enlighet med föreliggande förslag beräknas för helt år ge c:a 14 miljoner kronor. I tilläggsstaten kan inkomsttitteln upptagas med halva detta belopp.

Det framlagda förslaget om skatt å kaffe kan för helt år beräknas betyda en statsinkomst av mellan 25 och 30 miljoner kronor. Skatten är avsedd att träda i kraft, så snart riksdagen fattat beslut i ämnet, och kan — tillsammans med den enligt förslaget övergångsvis utgående importavgiften på kaffe — för innevarande budgetår väntas tillföra statsverket c:a 15 miljoner kronor.

Inkomsten av den under hösten genomförda höjningen av tobaksskatten kan för helt budgetår uppskattas till 20 miljoner kronor. För innevarande budgetår har man att räkna med en inkomst av c:a 12 miljoner kronor. Härtill bör emellertid läggas ett inkomsttillskott på c:a 8 miljoner kronor, som kan erhållas genom inleverans av vinstmedel.

Intäkten av den av riksdagen beslutade höjningen av beskattningen av vissa spritdrycker kan beräknas blott med en bred osäkerhetsmarginal. Med hänsyn till de speciella störningar, som kunna tänkas framträda under tiden närmast efter skattehöjningens genomförande och med utgångspunkt från den tid, under vilken skatterna innevarande budgetår komma att utgå, beräknar jag att de komma att bidra till budgetbristens täckning med c:a 34 miljoner kronor, motsvarande för helt år något över 50 miljoner kronor. Av förstnämnda belopp kan en summa av ungefär 6 miljoner kronor väntas falla på vinskatten. Omsättnings- och utskänkningskatten på spritdrycker antar jag sålunda komma att ökas med 28 miljoner kronor. I förhållande till en, till stöd för riksräkenskapsverkets uppskattning av statsinkomsterna, av kontrollstyrelsen framlagd kalkyl innebära dessa beräkningar reduktioner med 1 respektive 3 miljoner kronor.

Den nya beskattningen av maldrycker beräknas medföra en inkomstökning för helt år med c:a 15 miljoner kronor, varav ungefär 6 miljoner kronor kunna väntas inflyta under innevarande budgetår.

En inkomst på mellan 6 och 7 miljoner kronor har beräknats inflyta av den föreslagna läskedrycksskatten. Med hänsyn till tidpunkten för skattens ikraftträdande kan intäkten detta budgetår uppskattas till ungefär 3 miljoner kronor.

Den statliga nöjesskatten kan väntas ge för helt år mellan 7 och 8 miljoner kronor. Då skatten är avsedd att tillämpas från och med den 1 januari 1940 får den antagas bidra till täckandet av budgetunderskottet med c:a 4 miljoner kronor.

Utskottet har i utlåtande nr 77 tillstyrkt Kungl. Maj:ts i propositionen nr 79 framlagda förslag om ändrade grunder för dispositionen av anslag till avsättning till fonden för idrottens befrämjande m. fl. fonder. Förslaget innebär, att 11,000,000 kronor tips- och lotterimedel skola komma allmänna budgeten tillgodo.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 66 har föreslagits, att de medel som inflyta i margarinaccis efter utgången av november 1939 ej längre skola över vederbörande avsättningsanslag tillföras jordbrukets prisregleringsfond. Utskottet har i utlåtande nr 74 tillstyrkt nämnda förslag med den ändringen att omföringen till specialbudget skulle upphöra först efter utgången av december månad 1939.

I nu förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit, att det belopp å 20 miljoner kronor, som eljest skolat avsättas till folkpensioneringsfonden, i stället skall inlevereras till statsverket.

I propositionen har vidare upptagits en fråga rörande sättet att avföra å automobilskattemedlens specialbudget under innevarande budgetår möjligen uppkommande underskott. Härom har *departementschefen* anfört följande.

Enligt en från chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen överlämnad, den 19 oktober 1939 daterad promemoria kan inkomsten av automobilskattemedel för innevarande budgetår uppskattas till 120 miljoner kronor mot 136 miljoner kronor enligt riksstaten. Styrelsen har i ett senare sammanhang funnit anledning höja det beräknade beloppet. Därest summan av inkomsterna av automobilskattemedlen understiger det sammanlagda anslagsbelopp som skall avräknas mot dessa medel med mer än anslaget till avsättning till statens automobilskattemedelsfond, så avföres enligt gällande ordning för automobilskattemedlens disposition det sålunda uppkommande underskottet å budgetutjämningsfonden. Med denna anordning avsågs endast att göra en belastning av automobilskattemedelsfonden för täckande av underskott beroende på särskild prövning. Då det i nuvarande läge synes naturligt, att automobilskattemedlens fond får bära det för innevarande budgetår motsedda underskottet, göres i det följande hemställan om ett beslut av denna innebörd.

I fråga om redovisningen i riksstaten av de nya inkomsterna har *departementschefen* anfört:

För redovisning av de nya skatter, beträffande vilka förslag förelagts riksdagen, böra nya inkomstitlar uppföras å tilläggsstaten. Dessa titlar böra inordnas bland de äldre i enlighet med den för inkomstredovisningen i riksstaten tillämpade systematiken.

Med avseende å de särskilda titlarna må följande framhållas. Den nya bensinbeskattningen bör i sin egenskap av en för allmänna budgetändamål disponibel skatt upptagas till redovisning bland tullar och acciser och ej bland automobilskattemedlen. Under en ny inkomstitel för kaffeskatt bör redovisas även den övergångsvis utgående importavgift å kaffe, varom förslag framlagts. På grund av den tekniska omläggning av formen för malt-drycksbeskattningen, som förordats, bör en ny inkomstitel för denna skatt upptagas omedelbart efter den nu i riksstaten uppförda maltskatten; på den nya titeln bör lämpligen övergångsvis upptagas blott den beräknade ökningen av skatteintäkterna från ifrågavarande källa. Till den erforderliga nya inkomstiteln för omsättningsskatt å vin bör i redovisningen överföras den vinskatt som eljest redovisas under titeln omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker. Nöjesskatten synes böra uppföras under samlingsrubriken tullar och acciser, detta med hänsyn till dess nära samhörighet med de egentliga omsättningsskatterna.

Under samlingsrubriken uppbörd i statens verksamhet bör såsom en sista post upptagas en inkomstitel för redovisning av i krisorganens verksamhet

inflytande licensavgifter, vilken titel torde bära benämnas handelslicensavgifter m. m. Inkomsten av denna titel kan ej nu beräknas. Jag föreslår, att den uppföres med ett formellt belopp av 300,000 kronor.

Bland diverse inkomster bör å tilläggsstaten upptagas en ny inkomstitel för redovisning av de å vissa specialbudgettitlar möjliga besparingarna å sammanlagt c:a 32 miljoner kronor.

Utskottet.

Inkomsterna av den nya eller skärpta beskattningen låta sig endast beräkna med en bred osäkerhetsmarginal. Utskottet har icke funnit anledning frångå de i förevarande proposition framlagda beräkningarna, vilka utskottet anser kunna godtagas även efter de jämkningar i av Kungl. Maj:t framlagda skatteförslag, som riksdagen beslutit eller utskottet förordat.

För redovisning av de å vissa specialbudgettitlar möjliga besparingarna har Kungl. Maj:t upptagit en ny inkomstitel å 32 miljoner kronor. Vid bifall till den av utskottet förordade framskjutningen av tidpunkten, från vilken margarinnaccismedlen ej längre skola omföras till specialbudget, synes denna inkomstitel bära minskas med 3 miljoner kronor och således uppföras med 29 miljoner kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag om inleverering till statsverket av det belopp å 20 miljoner kronor, som eljest skolat avsättas till folkpensioneringsfonden. Enligt vad utskottet inhämtat medför denna anordning, att folkpensioneringsfonden icke kan fullfölja verkställd teckning av visst belopp å 1939 års statslån.

Vad i propositionen föreslagits rörande sättet att avföra å automobilskattemedel under innevarande budgetår uppkommande underskott finner utskottet sig bära tillstyrka. Ej heller har departementschefens uttalande i fråga om redovisningen i riksstaten av de nya inkomstitlarna föranlett erinran från utskottets sida.

Sammanfattning av tilläggsstat I.

Utskottet.

På sätt framgår av bilagor vid detta utlåtande uppgå utgifterna å driftbudgeten till tilläggsstat I till sammanlagt 258,067,900 kronor. Om härtill läggas 300 miljoner kronor, motsvarande den minsta utgiftsbelastning, som enligt förevarande proposition bör beräknas å förskottsstatens för försvarsväsendet driftbudgetanslag, uppkommer en utgiftssumma av sammanlagt 558,067,900 kronor. Å andra sidan uppgå de beräknade inkomsterna å tilläggsstat I till sammanlagt 298,300,000 kronor. Underskottet, som kommer att belasta budgetutjämningsfonden, skulle således utgöra i runt tal 260 miljoner kronor; på av departementschefen anförda grunder har utskottet vid denna beräkning utgått från att inkomstutfallet på riksstaten icke kommer att i högre grad avvika från tidigare verkställda beräkningar. Anmärkas må att en förstärkning av budgetutjämningsfonden med 3 å 4 miljoner kronor kan förväntas vunnit genom besparingar å vanliga utgiftsanslag.

Utskottet vill understryka den betydande osäkerhet, som vidlåder de sålunda framlagda beräkningarna. Till denna osäkerhet bidrager den ytter-

ligare förstärkning av den militära beredskapen, som nyligen genomförts och vilken medför ökad utgiftsbelastning å förskottsstaten.

Till stöd för den i förevarande proposition sammanfattade finansplanen har departementschefen hänvisat till en i propositionen nr 78 lämnad framställning rörande de krav på budgetens utformning, som motiveras av rådande ekonomiska läge. De i nämnda sammanhang behandlade frågorna äro av den vikt att de enligt utskottets mening böra upptagas till omsorgsfull prövning inom riksdagen. Med hänsyn till att efter propositionernas avlämnande nya faktorer tillkommit, som kräva beaktande men vilkas inverkan på det statsfinansiella och ekonomiska läget ännu knappast kan överblickas, finner utskottet likväl övertvägande skäl tala för att behandlingen av de av departementschefen berörda frågorna beträffande den allmänna ekonomiska politiken och budgetens balansering uppskjutes till en senare tidpunkt.

Formen för riksdagens beslut beträffande tilläggsstat I m. m.

Departementschefen har till behandling upptagit frågan om formen för riksdagens beslut beträffande tilläggsstat I och vissa därmed sammanhängande frågor. Departementschefen anför därvid följande.

Vid framläggandet i propositionen nr 1 av förslag till tilläggsstat I var avsikten att i en senare proposition avgiva förslag om en komplettering av denna, vilken av riksdagen kunde läggas till grund för en fastställelse av staten såsom för budgetåret gällande tilläggsstat till riksstaten. Den senare utvecklingen synes motivera en viss avvikelse från denna plan.

Jag har redan i det föregående framhållit, att de väntade utgifterna å förskottsstaten medföra, att en nu upprättad tilläggsstat kan ge blott en mycket ofullständig bild av det finansiella läget och kräver komplettering med en andra tilläggsstat, avsedd för konsolidering av de förskottsvis bestridda utgifterna. Under angivna förhållanden finner jag lämpligast, att någon stat ej nu upprättas utan att endast de för det tidigare framlagda statförslagets komplettering erforderliga besluten om redovisningen av vissa nya inkomster meddelas. Denna ståndpunkt står i full samstämmighet med den uppfattning om anslagsanvisningarna å tilläggsstat och de till denna stat knutna inkomstredovisningsbesluten såsom successiva beslut om ändringar i riksstaten, vilken utvecklats av första särskilda utskottet i dess av riksdagen godkända utlåtande nr 42. Samma uppfattning har legat till grund bl. a. för Kungl. Maj:ts tidigare framlagda förslag om upptagande å gällande riksstat av en ny huvudtitel för folkhushållningsdepartementet.

Om, i enlighet med vad jag här anfört, någon stat ej nu fastställes, bör den budgettekniska handläggningen av under hösten fattade beslut eller framdeles uppkommande frågor om ändringar i riksstaten fortsättningsvis bli den, att för lagtima riksdagen omedelbart framlägges förslag till en tilläggsstat II till riksstaten, omfattande i främsta rummet anslagsäskanden för reglering av de med stöd av förskottsstaten verkställda utbetalningarna men även anslag för de nya behov som må hava aktualiserats. Icke heller denna stat bör vid sitt framläggande vara avslutad; inkomstberäkningen bör således vara öppen och nya anslag under riksdagens lopp kunna tillfogas. Mot slutet av riksdagen bör, i anslutning till en då framlagd översikt över det fi-

nansiella läget och en slutlig inkomstberäkning för budgetåret, en tilläggsstat fastställas, sammanfattande de ändringar i riksstaten som kommit till stånd genom de till tilläggsstaterna I och II anknutna inkomst- och utgiftsbesluten. Denna slutliga och fullständiga tilläggsstat får därefter — sedan den i enlighet med riksdagens förut berörda uttalande godkänts såsom sammanfattning av nyssnämnda ändringar — jämte den ursprungligen fastställda riksstaten bilda underlaget för budgetredovisningen för året. Den här angivna handläggningen synes vara den i nuvarande komplicerade läge mest praktiska. Den form, i vilken riksdagen finner gott meddela sina beslut i anledning av de framlagda förslagen beträffande tilläggsstat I, blir avgörande för huruvida den här angivna vägen framdeles bör och kan följas.

Utskottet. Vad departementschefen sålunda anfört angående formen för riksdagens beslut beträffande tilläggsstat I samt den därav betingade handläggningen av frågor om ytterligare ändringar i riksstaten för löpande budgetår anser sig utskottet böra biträda under hänvisning till de synpunkter, utskottet framfört i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 42.

Hemställan.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 upptaga följande inkomstitlar sålunda:

Skatter:

3. d. Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	kronor 12,000,000
3. g. Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	» 28,000,000

Fonden för statens aktier:

2. Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet	» 8,000,000
---	-------------

b) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under rubriken *Skatter* upptaga följande nya inkomstitlar sålunda:

1. aa. Värnskaft, <i>bevillning</i>	kronor 150,000,000
3. aa. Tilläggsskatter å bensin, <i>bevillning</i> »	10,000,000
3. ca. Industrisockerskatt, <i>bevillning</i>	» 7,000,000
3. cb. Skatt å kaffe, <i>bevillning</i>	» 15,000,000
3. ga. Omsättningsskatt å vin, <i>bevillning</i> »	6,000,000
3. i. Maltdrycksskatt, <i>bevillning</i>	» 6,000,000
3. j. Skatt å läskedrycker, <i>bevillning</i>	» 3,000,000
3. k. Statlig nöjesskatt, <i>bevillning</i>	» 4,000,000;

c) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under rubriken *Uppbörd i statens verksamhet* upptaga en ny inkomsttitel sålunda:

46. Handelslicensavgifter m. m. kronor 300,000;

d) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 under rubriken *Diverse inkomster* upptaga en ny inkomsttitel sålunda:

4. a. Besparingar å specialbudgettitlar kronor 29,000,000;

e) besluta, att till statsverket skall under budgetåret 1939/40 inlevereras det belopp om 20,000,000 kronor, varmed folkpensioneringsfonden skulle under nämnda budgetår ökas enligt den av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda planen för fondens användning, ävensom å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 upptaga följande inkomsttitel sålunda:

III. *Bidrag från folkpensioneringsfonden* kronor 20,000,000.

f) besluta, att å automobilskattemedlens specialbudget uppkommande underskott må för budgetåret 1939/40 avföras å statens automobilskattemedelsfond;

g) till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i statens affärsverksfonder å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande anslag, nämligen:

Telegrafverket:

Vissa signal- och alarmanordningar. . . . kronor 700,000;

Statens järnvägar:

<i>Försvarsberedskap vid statens järnvägar, reservationsanslag</i>	»	5,550,000
<i>Reservtelefonväxlar, reservationsanslag</i>	»	200,000
<i>Anordnande av skyddsrum i statens järnvägar tillhöriga fastigheter, reservationsanslag</i>	»	1,050,000
<i>Åtgärder för fullständigande av järnvägstruppernas utrustning och materiel, reservationsanslag</i>	»	575,000
<i>Förbättringsarbeten vid f. d. Skåne—Smålands järnväg, reservationsanslag</i>	»	700,000;

h) till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i luftfartsfonden å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

Första särskilda utskottets utlåtande Nr 80.

Belysningsanläggningar för luftfartsleder kronor 250,000
Byggande och förbättring av flygplatser » 3,000,000;

i) till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i statens allmänna fastighetsfond å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

Försvarsdepartementet:

Uppförande av nybyggnad för luftförsvarscentral m. m. kronor 275,000

Kommunikationsdepartementet:

Anordnande av skyddsrum i statens fastigheter » 1,845,000;

j) till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i statens utlåningsfonder å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

Jordbruksdepartementet:

Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift kronor 500,000;

k) till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i fonden för låneunderstöd å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

Jordbruksdepartementet:

Lån för anskaffande av grästorkar kronor 200,000;

l) till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i fonden för förlag till statsverket å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

Finansdepartementet:

Anläggningskapital för nya sulfitsprittfabriker kronor 500,000

Handelsdepartementet:

Sprängningsarbeten m. m. för oljelagringsring » 1,500,000
Cisternanläggningar för oljelagringsring » 650,000;

m) till avskrivning av nya kapitalinvesteringar under rubrik oförutsedda utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

Kommunikationsdepartementet:

Statens affärsverksfonder, statens allmänna fastighetsfond och fonden för förlag till statsverket kronor 5,000,000.

Stockholm den 16 december 1939.

På första särskilda utskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Gränebo, Åkerberg, Nilsson* i Malmö, *Eriksson* i Ljusdal, *Gustafsson* i Benestad, *Lindström, Andréén, Mannerskantz, Andersson* i Rixö, *Svedberg, Ohlin* och *Öman*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock, Björklund, Svensson* i Grönvik, *Olsson* i Gävle, *Anderson* i Norrköping, *Andersson* i Löbbo, *Lövgren, Persson* i Falla, *Bergström* i Hälsingborg, *Andersson* i Dunker, *Gustavson* i Västerås och *De Geer* i Lesjöfors.

Bilagor.

INKOMSTER OCH UTGIFTER
Å
TILLÄGGSSTAT I
TILL
RIKSSTATEN FÖR BUDGETÅRET
1939/40:
DRIFTBUDGETEN

Inkomster.

	Kronor	Kronor
A. Egentliga statsinkomster.		
I. Skatter:		
1. Skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse:		
aa. Värnskatt, <i>bevillning</i>	150,000,000	
3. Tullar och acciser:		
aa. Tilläggsskatter å bensin, <i>bevillning</i>	10,000,000	
ca. Industrisockerskatt, <i>bevillning</i>	7,000,000	
cb. Skatt å kaffe, <i>bevillning</i>	15,000,000	
d. Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	12,000,000	
g. Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	28,000,000	
ga. Omsättningsskatt, å vin, <i>bevillning</i>	6,000,000	
i. Maltdrycksskatt, <i>bevillning</i>	6,000,000	
j. Skatt å läskedrycker, <i>bevillning</i>	3,000,000	
k. Statlig nöjesskatt, <i>bevillning</i>	4,000,000	
	91,000,000	241,000,000
II. Uppbörd i statens verksamhet:		
46. Handelslicensavgifter m. m.		300,000
III. Bidrag från folkpensioneringsfonden		20,000,000
IV. Diverse inkomster:		
4 a. Besparingar å specialbudgettitlar		29,000,000
Säger för egentliga statsinkomster		290,300,000
B. Inkomster av statens kapitalfonder.		
VI. Fonden för statens aktier:		
2. Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet		8,000,000
Summa		298,300,000

Egentliga statsutgifter.

	Kronor
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	96,000
III. Utrikesdepartementet	50,000
IV. Försvarsdepartementet	164,680,400
V. Socialdepartementet	28,969,000
VI. Kommunikationsdepartementet	7,600,000
VII. Finansdepartementet.....	360,000
IX. Jordbruksdepartementet	30,650,000
X. Handelsdepartementet	2,026,000
X a. Folkhushållningsdepartementet	1,141,500
Summa	235,572,900

Utgifter för statens kapitalfonder.

III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

		Kronor	Kronor
A. Statens affärsverksfonder.			
K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :			
a	Vissa signal- och alarmanordningar (I: B: 21)	700,000	
2	Försvarsberedskap vid statens järnvägar (I: C: 16), <i>reservationsanslag</i>	5,550,000	
3	Reservtelefonväxlar (I: C: 16 b), <i>reservationsanslag</i>	200,000	
4	Anordnande av skyddsrum i statens järnvägar till- höriga fastigheter (I: C: 16 c), <i>reservationsanslag</i>	1,050,000	
5	Åtgärder för fullständigande av järnvägstruppernas utrustning och materiel (I: C: 16 d), <i>reservations-</i> <i>anslag</i>	575,000	
6	Förbättringsarbeten vid f. d. Skåne—Smålands järnväg (I: C: 23), <i>reservationsanslag</i>	700,000	8,775,000
Säger för statens affärsverksfonder			8,775,000
B. Luftfartsfonden.			
K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :			
1	Belysningsanläggningar för luftfartsleder (II: 2), <i>reservationsanslag</i>	250,000	
5	Byggande och förbättring av flygplatser (II: 6), <i>reservationsanslag</i>	3,000,000	3,250,000
Säger för luftfartsfonden			3,250,000
C. Statens allmänna fastighetsfond.			
F ö r s v a r s d e p a r t e m e n t e t :			
6a	Uppförande av nybyggnad för luftförsvarscentral m. m. (III: 6: a), <i>reservationsanslag</i>		275,000
K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :			
16	Anordnande av skyddsrum i statens fastigheter (III: 18), <i>reservationsanslag</i>		1,845,000
Säger för statens allmänna fastighetsfond			2,120,000

		Kronor	Kronor
	D. Statens utlåningsfonder.		
16	Jordbruksdepartementet: Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motor- drift (IV: 20), <i>reservationsanslag</i>		500,000
	E. Fonden för låneunderstöd.		
3	Jordbruksdepartementet: Lån för anskaffande av grästorkar (V: 10), <i>reserva- tionsanslag</i>		200,000
	F. Fonden för förlag till statsverket.		
a	Finansdepartementet: Anläggningskapital för nya sulfitspriftfabriker (VII: 12: a), <i>reservationsanslag</i>		500,000
2	Handelsdepartementet: Sprängningsarbeten m. m. för oljelagring (VII: 17), <i>reservationsanslag</i>	1,500,000	
3	Cisternanläggningar för oljelagring (VII: 18), <i>reserva- tionsanslag</i>	650,000	2,150,000
	Säger för fonden för förlag till statsverket		2,650,000
	G. Oförutsedda utgifter.		
1	Kommunikationsdepartementet: Statens affärsverksfonder, statens allmänna fastig- hetsfond och fonden för förlag till statsverket (VIII: 1), <i>reservationsanslag</i>		5,000,000
	Summa		22,495,000

KAPITALINVESTERINGAR
Å
TILLÄGGSSTAT I
TILL
RIKSSTATEN FÖR BUDGETÅRET
1939/40

I. Statens affärsverksfonder.

		Kronor	Kronor
B. Telegrafverket.			
21	Vissa signal- och alarmanordningar.....		700,000
C. Statens järnvägar.			
Nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar:			
16	Försvarsberedskap vid statens järnvägar, <i>reservationsanslag</i>	5,850,000	
16a	Vändskivor samt kol- och vattengivningsanordningar, <i>reservationsanslag</i>	500,000	
16b	Reservtelefonväxlar, <i>reservationsanslag</i>	200,000	
16c	Anordnande av skyddsrum i statens järnvägar tillhöriga fastigheter, <i>reservationsanslag</i>	1,500,000	
16d	Åtgärder för fullständigande av järnvägstruppernas utrustning, och materiel, <i>reservationsanslag</i>	575,000	8,625,000
Rullande materiel:			
19a	Lokomotorer, <i>reservationsanslag</i>		600,000
Automobiltrafik:			
20a	Gasgeneratorer för landsvägsfordon, <i>reservationsanslag</i>		250,000
23	Förbättringsarbeten vid f. d. Skåne—Smålands järnväg, <i>reservationsanslag</i>		700,000
Säger för statens järnvägar			10,175,000
D. Statens vattenfallsverk.			
Kraftverken:			
Trollhätte kraftverk:			
1	Ny kraftstation i Trollhättan, <i>reservationsanslag</i> ..	500,000	
Norrländska kraftverken:			
2	Kraftstation vid Stadsforsen i Indalsälven, <i>reservationsanslag</i>	1,000,000	
3	Påbyggnad av regleringsdammen vid Suorva, <i>reservationsanslag</i>	750,000	
4	Ett åttonde maskinaggregat vid Porjus kraftstation, <i>reservationsanslag</i>	300,000	
5	Kraftstation vid Torpshammar, <i>reservationsanslag</i>	500,000	2,550,000
10	Distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk, <i>reservationsanslag</i>	2,000,000	5,050,000
Säger för statens vattenfallsverk			5,050,000
Summa			15,925,000

II. Luftfartsfonden.

		Kronor	Kronor
	Kommunikationsdepartementet:		
1	Mark till landningsfält för flygplan, <i>reservationsanslag</i>	600,000	
2	Belysningsanläggningar för luftfartsleder, <i>reservationsanslag</i>	250,000	
6	Byggande och förbättring av flygplatser, <i>reservationsanslag</i>	3,000,000	3,850,000
	Summa		3,850,000

III. Statens allmänna fastighetsfond.

		Kronor	Kronor
	Försvarsdepartementet:		
6a	Uppförande av nybyggnad för luftförsvarscentral m. m., <i>reservationsanslag</i>		1,100,000
	Kommunikationsdepartementet:		
18	Anordnande av skyddsrum i statens fastigheter, <i>reservationsanslag</i>		1,845,000
	Summa		2,945,000

IV. Statens utlåningsfonder.

		Kronor	Kronor
20	Jordbruksdepartementet: Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motor- drift, <i>reservationsanslag</i>		2,000,000

V. Fonden för låneunderstöd.

		Kronor	Kronor
10	Jordbruksdepartementet: Lån för anskaffande av grästorkar, <i>reservationsanslag</i>		2,000,000

VI. Fonden för statens aktier.

		Kronor	Kronor
	Handelsdepartementet:		
2	Aktieteckning i Norrbottens Järnverk Aktiebolag, <i>reservationsanslag</i>	10,000,000	
3	Teckning av aktier i Aktiebolaget Svensk Torv- förädling m. m., <i>reservationsanslag</i>	5,000,000	15,000,000
	Summa		15,000,000

VII. Fonden för förlag till statsverket.

		Kronor	Kronor
	Försvarsdepartementet:		
1a	Vissa byggnadsarbeten för flygvapnet, <i>reservationsanslag</i>	192,000	
6a	Uppförande av manskapsbaracker å Järvafältet, <i>reservationsanslag</i>	1,300,000	1,492,000
	Finansdepartementet:		
12a	Anläggningskapital för nya sulfitspriftfabriker, <i>reservationsanslag</i>		5,000,000
	Jordbruksdepartementet:		
12b	Viss lagring av jordbruksprodukter m. m., <i>reservationsanslag</i>	25,000,000	
12c	Reglering av vedproduktionen, <i>reservationsanslag</i>	15,000,000	40,000,000
	Handelsdepartementet:		
17	Sprängningsarbeten m. m. för oljelagring, <i>reservationsanslag</i>	1,500,000	
18	Cisternanläggningar för oljelagring, <i>reservationsanslag</i>	600,000	
18a	Anläggningar för oljelagring ovan jord, <i>reservationsanslag</i>	8,000,000	10,100,000
	Folkhushållningsdepartementet:		
20	Statlig krigsförsäkring, <i>reservationsanslag</i>		50,000,000
	Summa		106,592,000

VIII. Oförutsedda utgifter.

		Kronor	Kronor
1	Kommunikationsdepartementet: Statens affärsverksfonder, statens allmänna fastighetsfond och fonden för förlag till statsverket, reservationsanslag		5,000,000